

Dinsdagconferentie 24 mei 2016 'Dienstbaarheid als Deugd'

Met het gedicht 'Dienstbaarheid' van J.A.G Schafrad landden we. Nicolette Hijweege begeleidt ons vanmiddag. Zij laat een papier rond gaan waar iedereen zijn eerste impressie van dienstbaarheid mag opschrijven. Nicolette gaat intussen vertellen wat haar zoektocht rond 'dienstbaarheid' heeft opgeleverd. In het woordenboek wordt dienstbaarheid verbonden met onderdanigheid; gehoorzaamheid; slaafsheid als tegenbeeld. Een algemene definitie zou kunnen zijn 'met inzet van je talenten, een bijdrage leveren aan – het welzijn van- anderen, een missie, een ideaal. In marketing worden termen genoemd als open, oprecht zijn, oog hebben voor de ander, ondersteunen, oplossingsgericht zijn en opgeruimd. In literatuur levensbeschouwelijke artikelen gaat het over openheid, geraakt worden, in verbinding staan, gemeenschapszin, zien wat er moet worden gedaan, doen voordat je bevraagd wordt om, inzet leveren, en oprecht zijn. Hier speelt ook de vraag of dienstbaarheid een geestelijke weg kan zijn bijvoorbeeld in het ontmoeten en ervaren van kwetsbaarheid of juist een weg die bijdraagt aan zelfrealisatie. Daarbij is het onderzoeken van je eigen drijfveren aan de orde.

Na het rondje staat het volgende op het papier: voor de ander een licht zijn; mooi; jezelf doorgeven aan de Ander; tegemoetkomen aan de ander; iets voor iemand doen zonder iets terug te verwachten; bereidheid tot handelen; deel zijn van het geheel'; er zijn voor elkaar en authentiek zijn, zelfbevestiging voor vrouwen, dragen; empowerment; inzet en betrokkenheid. Naar aanleiding van deze punten staan we stil bij de uitspraak rond vrouwen. Gezegd wordt dat dienstbaarheid vaak van vrouwen wordt verwacht. Naar aanleiding hiervan staan we stil bij het belang van erkenning en waardering voor dienstbaarheid. Om dienstbaarheid positief te beleven is een vorm van bevestiging nodig. Onbaatzuchtigheid en opoffering worden genoemd. Dat laatste lijkt er vanaf te 'moeten', waarom eigenlijk? Vervolgens staan we stil bij de verwachting dat dienstbaarheid vanzelf gaat. In het dienstbaar zijn mag je jezelf zijn en aan je eigen talenten gehoor geven. 'Ik kies er voor om op deze wijze mijn talenten te ontplooien'. Maria en Martha in het evangelie gaat ook over die rol. Beide zaken, luisteren en dienstbaar zijn in je verenigen. De een heeft meer aanleg voor het een en de ander voor het andere. Nog een reactie: je inzetten voor een betere wereld en leren: dienstbaarheid is een leerproces, je leert jezelf kennen. Je leert de spanning uit te houden tussen die twee, je zelf leren kennen en weten wat je moet doen. Wat je vandaag kunt kon je misschien gisteren niet. Nicolette: het kan ook een spirituele weg zijn in het omgaan met de ander: opmerkzaamheid, je ogen en intuïtie gebruiken om te zien wat er gebeurt en je daardoor laten raken. Toine komt met een ander voorbeeld: in Heerlen waren zusters in het klooster die van jongs af aan de gangen poetsten op hun knieën. Deze vrouwen hadden de minste rol en het kostte hen hun rug maar ze zetten zich in voor het hoogste. Die dienstbaarheid werd ambivalent ontvangen door anderen. Zij zagen het als levensweg. Zij offerden alles op totdat zij er over gingen praten op leeftijd en ontdekten dat het anders lag. Nicolette: karma yoga levert een zelfde beweging op, met aandacht je werk doen, voor die zusters in Heerlen was het een geestelijke oefening om zich in al het handelen (ongeacht welke werkzaamheden zij verrichten) te richten op Gods Glorie. Zou dat ook zo kunnen zijn bij mensen die als hoog opgeleide vluchteling nu in Nederland de straat moeten gaan vegen? Kan die dienstbaarheid gezien worden als een weg waarin je je leert verstaan met de ontstane situatie? Reactie hierop is: dienstbaarheid moet wel een vrije keuze zijn. Niet altijd is vrijheid van keuze belangrijk. Als je ziek wordt is dat niet een keuze, maar je kan wel leren je er mee te verstaan. Je hoeft niet meteen dankbaar te zijn dat je de kans is geboden. Je kan zeggen hier ga ik in vrijheid mee om. Dan raak je aan iets hogers of aan de ervaring van verbonden zijn (met de maatschappij). De binnenkant van de banale buitenkant is belangrijk. Je schuurt je er aan en dan is het ook een innerlijk proces. Je verbindt je er mee. Nicolette: je verbinden, rust vinden in jezelf. Reactie: Je hebt daarvoor een bepaalde ruimte nodig, bewustwording van wat er gebeurt en opmerkzaamheid: misschien komt iemand je tegemoet. In 3 subgroepjes gaan we 20 minuten praten over dienstbaarheid 1) thuis, 2) in het werk en 3) in vrijwilligerswerk. Wat betekent het? Wat maakt dienstbaarheid mogelijk? Waaruit wordt dienstbaarheid gemotiveerd? Wat leer je over jezelf als je dienstbaar bent. Wat zijn drijfveren? Welke grenzen ervaar je? Er is geanimeerd gepraat in de groepjes. En terug in de grote groep worden samenvattingen gegeven van wat in de groepjes rond de vragen besproken is. Daarin komt dan vooral aan de orde dat dienstbaarheid op basis van de vragen vooral als een positieve ervaring wordt beschreven en dat dienstbaarheid min of meer vanzelf gaat. Het leidt tot ervaren van gemeenschap, zinvolheid, het ontdekken van nieuwe aspecten van jezelf en ontmoeting in kwetsbaarheid. De pijnlijke, omvormende, opofferende kant wordt minder benoemd... waarom eigenlijk?